

Skadefelling

– en samarbeidsøvelse

Erfaringer fra Stange og omegn 2000-2020

Beredskapskurs skadefelling Finnmark, Nordland
og Møre og Romsdal 2020

Geir Magnar Lillehov, fellingsleder i Stange

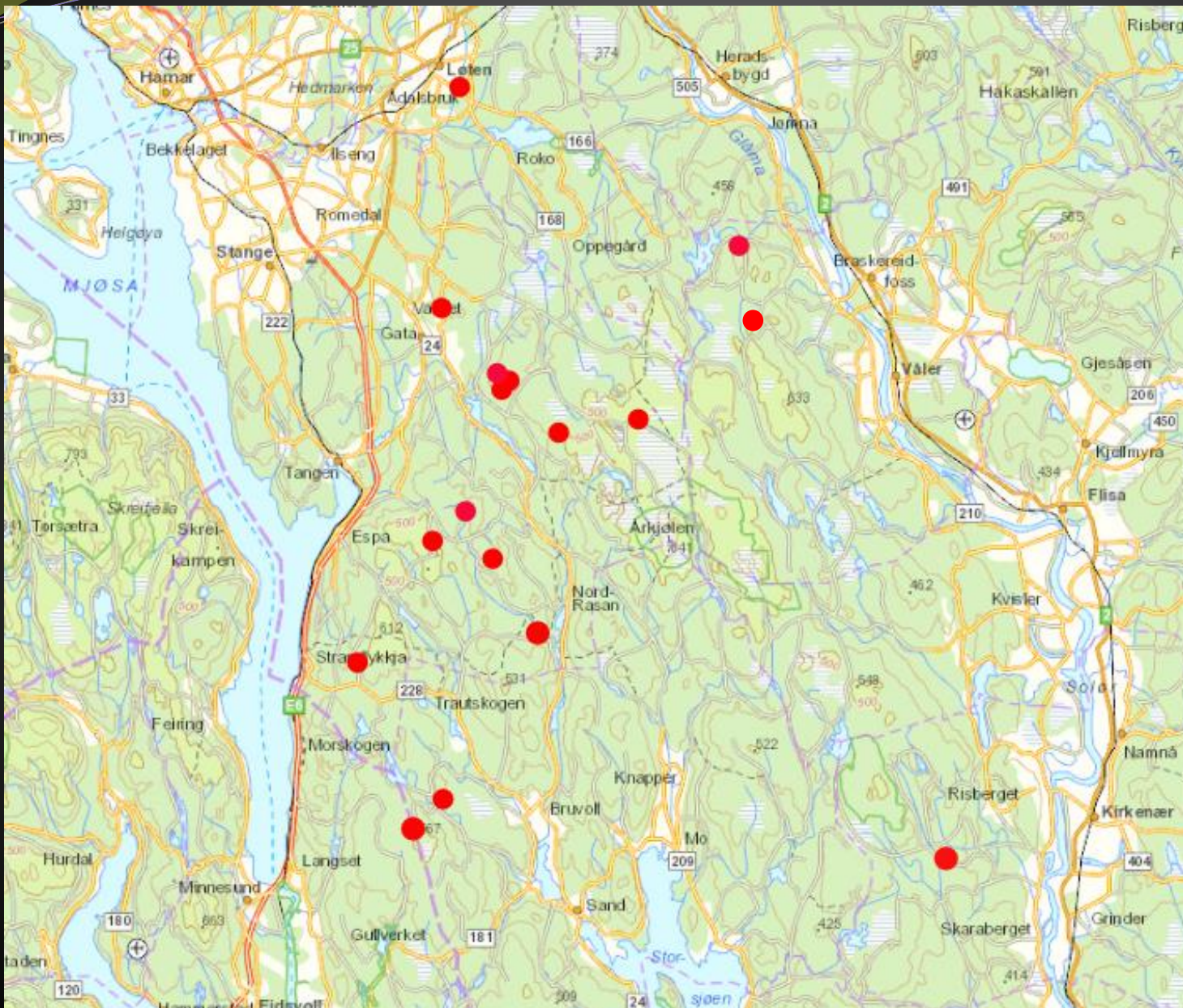
fmhegml@fylkesmannen.no +47 91791604

Ulv vil være den største utfordringen under skadefelling framover

Hva gjør vi?

- Rovviltarenaen - lovverket
- Samfunnsoppdraget
Fellingslagets, fellingslederens og kommunens roller/oppgaver
- Samarbeid med andre aktører
- Nøkkelfaktorer for å lykkes

Erfaringer fra Stange og omegn 2000-2020

Kart over felt ulv
i regionen

Skadefelling: 7
Lisensfelling: 11

15 av 18 er
svenskfødte
immigranter

Kun én ulv felt
på skadefelling
senere enn ca.
10. juni

Sporhund nyttet
under 4 av 6
vellykkede
skadefellinger

Rovviltarenaen

Loverket – de viktigste lovene og forskriftene

Naturmangfoldloven (NML)

§18. Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk

- b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom,
- c) for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning,

§ 15. (forvaltningsprinsipp)

...Ved enhver aktivitet skal unødig skade og lidelse på viltlevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås. Likeledes skal unødig jaging av viltlevende dyr unngås.

Forskrift om forvaltning av rovvilt

§ 2. Definisjoner

- a) Betinget skadefelling: Vedtak med hjemmel i NML § 18 første ledd b) om felling av enkeltindivider av rovvilt...
- g) Lisensfelling: Felling av et bestemt antall individer av en viltart med hjemmel i NML § 18 første ledd b) og c)...

Viltloven

Hundeloven

Våpenloven

Lov om motorisert ferdsel i utmark

Samfunnsoppdraget - hjemler

- Kommunene *kan* opprette kommunale eller interkommunale fellingslag
 - Anbefalt i risiko-områder
 - Kommunen er viltmyndighet – adm. av fellingslag er innenfor denne rammen
- Skadefellingslag - forutsetning for at fellingstillatelse skal gis
 - FM avgrensar hvem som kan delta – rovviltforskriften §9
- Skadefellingstillatelser brunbjørn, gaupe, jerv og ulv gis *kommunen* etter fastsatte kvoter for betinget skadefelling
 - hjemlet i naturmangfoldloven og rovviltforskriften
 - kvote betinget skadefelling fastsettes av miljødirektoratet eller rovviltnemndene
- Krav til deltakere på fellingslag –jegere som hundeførere:
 - oppfyller kravene til og innehar lisens, godkjent skyteprøve storvilt
 - skal ikke være dømt eller ilagt forelegg, siktet eller kjent med at de er under etterforskning for brudd på naturmangfoldloven, viltloven eller våpenloven, eller forskrifter hjemlet i disse. Dette settes gjerne som et krav fra FM i skadefellingstillatelsen.
- Deltakelse på fellingsforsøk godtgjøres (p.t. kr 1 600/døgn – kr 213/t)

Samfunnsoppdraget – fellingslagets oppgaver

- Gjennomføre oppdrag gitt i fellingstillatelser
 - Ta ut skadegjørere «så raskt og effektivt som mulig»
 - Rekruttere, bygge og beholde nødvendig kompetanse for å løse oppdragene best mulig
 - Bidra til godt og effektivt samarbeid med landbruksnæringene
- Være en konfliktdempende aktør
 - Definere informasjonsrollen. Rovviltpolitiske utspill må være utpreget saklige
 - Bidra til konfliktdemping i form av kvalitetssikret informasjon til landbruksnæringene, media og lokalbefolkningen
 - Åpenhet og alminneliggjøring av skadefelling i media er bra
Unntak: sosiale media!

Skadefelling er skademotiverte uttak – *ikke jakt!*

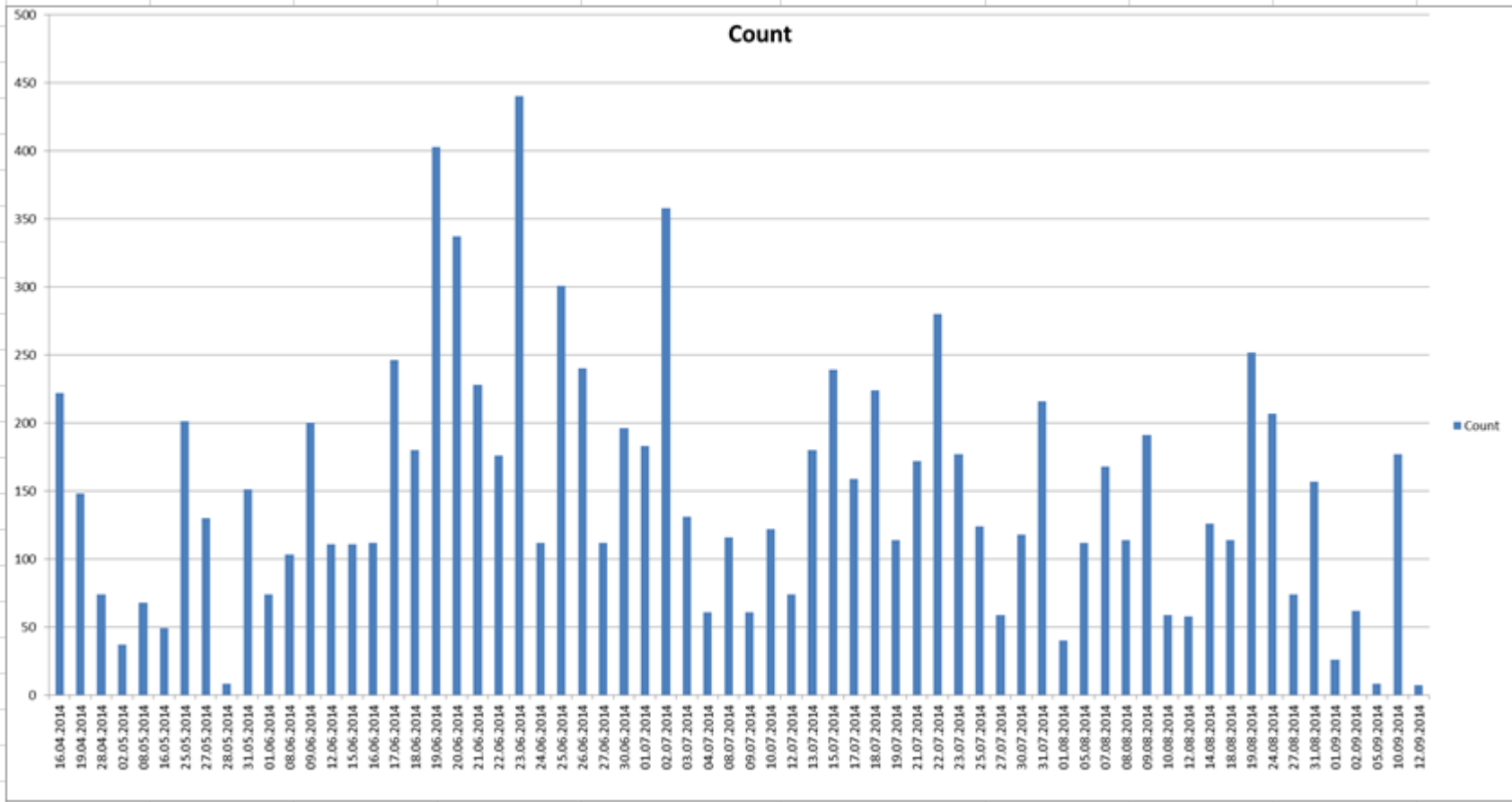
Samfunnsoppdraget – fellinglederens rolle

- Fokus på å løse oppdragene – «så raskt og effektivt som mulig..»
- Bør være en lagbygger framfor «storjeger» - vellykkede uttak av rovvilt er ALLTID resultater av godt og finslippt lagarbeide
- Rekruttere mannskaper/kompetanse slik at en får best mulig og tilgjengelig lokalkjennskap i hele virkeområdet
- Bruke riktige ressurser på riktig sted – gi ansvar til de som ansees best skikket til å løse oppgavene der og da
- Fokus på sikkerhet under skarpe oppdrag, både i egne rekker og sikkerhet for andre brukere av utmarka
- Pådriver for regional nettverksbygging. Bruk gjerne skytebana som arena for nettverksbygging
- Akseptere meningsforskjeller på rovviltarenaen
- Være tydelig ved behov
- Vil ofte være kontaktpunkt mot beitenæring og media. Informasjon er viktig: «**Summen av rykter og fakta er konstant**»

Informasjon i sesongen 2014 – SMS

Stange

Meldinger pr dato, til sammen 70 datoer

Samfunnsoppdraget - kommunens rolle/oppgaver

Kommunene er viltmyndighet – iflg Miljødirektoratet er administrasjon av skadefellingslag innenfor denne rammen - *det følger ingen penger med oppgaven!*

- Kontaktpunkt mot berørte næringer i kommunen – bl.a. beredskapsplaner
- Pådriverrolle for regionalt samarbeid - nettverksbygging
- Tilretteleggerrolle for skytetreninger/skyteprøver fellingslaget
- Kostnadsdekning knottnett/andre hjelpemidler
- Kostnadsdekning kompetanseheving - eks ettersøkskurs bjørn, NJFF
- Kostnadsdekning godtgjørelse leder fellingslag
- Administrere oppdragsavtaler og forsikringsordninger
- Administrere dispensasjon(er) fra båndtvangsbestemmelsene
- Utbetaling av godtgjørelser/refusjoner fra FM
- Etablering og drift av meldingssystem/informasjonsløsninger
-

Kommunale budsjetter skadefellingslag:
Ikke høyt prioritert, vanligvis mellom 0 – 50 000

Samarbeid med andre viktige aktører

- **Samarbeid med andre skadefellingslag i regionen**
 - Forutsetning for å lykkes
 - Forutsetning for å ha tilfredsstillende tilgang på mannskaper i ferietida
 - Tidkrevende prosess - ressurser for nettverksbygging er nødvendig
- **Samarbeid med beitenæringer**
 - Må løses ulikt avhengig av antall beitebrukere og område
 - Viktig å ha felles rolleforståelse og felles oppfatning av ansvarsområder
 - Avklar spørsmål om avliving av skadde beitedyr på forhånd (dyrevelferd skal ha prioritet 1)
 - Avklar spørsmål om bruk av løs hund på forhånd, også ved evt. skade på bufe
 - Avklar endring av tilsynsrutiner i skadeperioder og skadeområder
- **Samarbeid med SNO**
 - SNO dokumenterer skader ift erstatninger
 - Avklar spørsmål om evt. flåing for aldersbestemmelse av skader under skadefellingsperioder – SNO har ikke alltid tilfredsstillende kapasitet
- **Samarbeid med grunneiere**
 - Skadefelling overstyrer grunneierrettigheter
 - Bruk av viltkamera krever grunneiers tillatelse
 - Avklar postering langs skogsveier
 - Varsle grunneier ved slipp av løs hund

Nøkkelfaktorer for å lykkes

- Utvikle samarbeid og organisering i **stor nok region**. Rovdyra tar ikke hensyn til ulike administrative grenser. Vellykkede uttak er resultat av finslipt **lagarbeid** i et større område
- Effektiv lisensfelling/kvotejakt på sporsnøen. Sporere og drivere er nøkkelressurser
- Uttak av ulv *før* beiteslipp. Bruk av viltkameraer for dokumentasjon
- Effektivt tilsyn i angrepsperioder og angrepsområder. Tidsfaktoren avgjørende. Kompetansetilgang aldersbestemmelse skader
- Lokalkjennskap – ofte eneste tilgjengelige verktøy i kassa mhp ulv
- Tilgang til *fungerende* hundeevipasjer
- Kompetente og tilgjengelige mannskaper – bruk regionene
- Ha effektive varslingsrutiner – SMS som bæretjeneste
- Være godt trent skyteteknisk – trening på bevegelige og oppdukkende mål, skytetrening under tidspress. Skyting er ferskvare
- God og åpen kommunikasjon med forvaltning, næring og media. Faktabasert informasjon er det viktigste bidraget til konfliktdemping
- Fokuserer på å **løse oppdragene**, samt **jaktetikk** og **sikkerhet**